

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (втори състав)

30 януари 2020 година *

„Преюдициално запитване — Директива 82/891/ЕИО — Членове 12 и 19 — Разделяне на дружествата с ограничена отговорност — Защита на интересите на кредиторите на разделяното дружество — Недействителност на разделянето — Павлов иск“

По дело C-394/18

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Corte d'appello di Napoli (Апелативен съд Неапол, Италия) с акт от 27 февруари 2018 г., постъпил в Съда на 14 юни 2018 г., в рамките на производство по дело

I.G.I. Srl

срещу

Maria Grazia Cicenia,

Mario Di Pierro,

Salvatore de Vito,

Antonio Raffaele,

в присъствието на

Costruzioni Ing. G. Iandolo Srl,

СЪДЪТ (втори състав),

състоящ се от: Ал. Арабаджиев, председател на състава, Р. Г. Хуереб (докладчик), Т. von Danwitz, С. Vajda и А. Kumin, съдии,

генерален адвокат: М. Szpunar,

секретар: R. Schiano, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 5 юни 2019 г.,

като има предвид становищата, представени:

– за I.G.I. Srl, от S. Letti, avvocatessa,

* Език на производството: италиански.

- за Costruzioni Ing. G. Iandolo Srl, от S. Pierro и S. Ietti, avvocatessa,
- за Европейската комисия, от L. Malferrari, W. Mölls и H. Støvlbæk, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 26 септември 2019 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на членове 12 и 19 от Шеста директива 82/891/ЕИО на Съвета от 17 декември 1982 година, приета на основание член 54, параграф 3, буква ж) от Договора, относно разделянето на акционерните дружества (ОВ L 378, 1982 г., стр. 47; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 50), изменена с Директива 2007/63/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 г. (ОВ L 300, 2007 г., стр. 47, наричана по-нататък „Шеста директива“).
- 2 Това запитване е отправено в рамките на спор между I.G.I. Srl, от една страна, и г-жа Maria Grazia Cicenia, г-н Mario Di Pierro, г-н Salvatore de Vito и г-н Antonio Raffaele, от друга страна, относно това дали е възможно последните, в качеството им на кредитори на разделяно дружество, част от чието имущество е прехвърлено на I.G.I., да предявят Павлов иск, за да се установи, че разделянето не поражда последици за тях, и да искат принудително изпълнение или налагане на обезпечителни мерки върху имуществото, прехвърлено на I.G.I.

Правна уредба

Правото на Съюза

Трета директива 78/855/ЕИО

- 3 Член 1 от Трета директива 78/855/СЕЕ на Съвета от 9 октомври 1978 година, приета на основание член 54, параграф 3, буква ж) от Договора относно сливанията на акционерни дружества (ОВ L 295, 1978 г., стр. 36; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 42), изменена с Директива 2007/63 (наричана по-нататък „Трета директива“), озаглавен „Обхват“, предвижда в параграф 1:

„Мерките за съгласуване по тази директива се прилагат към законите, подзаконовите актове и административните разпоредби на държавите членки, свързани със следните видове дружества:

[...]

- Италия

la società per azioni,

[...]“.

4 Член 13, параграф 3 от Трета директива предвижда:

„Защитата за кредиторите на придобиващото дружество и за кредиторите на придобиваното дружество може да бъде различна“.

Шеста директива

5 Съгласно осмо съображение от Шеста директива:

„[...] кредиторите, включително облигационерите и лицата, които имат други вземания към дружествата, участващи в разделянето, трябва да бъдат защитени, така че разделянето да не засегне техните интереси“.

6 Единадесето съображение от тази директива предвижда:

„[...] за да гарантира правна сигурност в отношенията между дружествата, които участват в разделяне, между тях и трети лица, и между съдружниците, случаите на недействителност трябва да бъдат ограничени, като се предвиди, че при възможност недостатъците винаги ще бъдат отстранявани, и като бъде ограничен срокът, в който може да се образува производство за обявяване на недействителността“.

7 Член 1 от посочената директива гласи:

„1. Когато държавите членки разрешават на дружествата, посочени в член 1, параграф 1 от [Трета директива], регулирани от тяхното законодателство, да извършват операции по разделяне с цел придобиване, както е определено в член 2 от настоящата директива, те задължително подчиняват тези операции на разпоредбите на глава I на настоящата директива.

2. Когато държавите членки разрешават на дружествата, посочени в параграф 1, да извършват операции по разделяне чрез учредяване на нови дружества, както е определено в член 21, те задължително подчиняват тези операции на разпоредбите на глава II на настоящата директива.

[...]“.

8 Член 2 от Шеста директива предвижда:

„1. По смисъла на настоящата директива „разделяне с цел придобиване“ означава операция, при която след прекратяване без ликвидация дадено дружество прехвърля на повече от едно други дружества всичките си активи и пасиви срещу предоставяне на акционерите в разделяното дружество на акции в дружествата, които придобиват права в резултат на разделянето (по-долу посочени като „дружества правоприменици“), и евентуално на парична сума в размер, не по-висок от 10 % от номиналната стойност на предоставените акции, или ако те нямат номинална стойност — от счетоводната им стойност.

[...]

3. Доколкото настоящата директива се позовава на [Трета директива], изразът „сливащи се дружества“ означава „дружества, които участват в разделянето“, изразът „придобивано дружество“ означава „разделяно дружество“, изразът „придобиващо дружество“ означава „всяко от дружествата правоприменици“, а изразът „план за сливането“ означава „план за разделянето“.

9 Член 12 от шеста директива е със следния текст:

„1. Законодателството на държавите членки трябва да предвижда подходяща система за защита на интересите на кредиторите на дружествата, които участват в разделянето, чиито вземания са възникнали преди публикуването на плана за разделянето и са с ненастъпил падеж към момента на това публикуване.

2. За тази цел законодателството на държавите членки задължително предвижда, че тези кредитори имат право да получат подходящи гаранции, когато финансовото положение на разделяното дружество и на дружеството, на което ще бъде прехвърлено задължението в съответствие с плана за разделянето, правят необходима такава защита, и ако кредиторите вече нямат такива гаранции.

3. Доколкото кредитор на дружеството, на което се прехвърля задължението според плана за разделянето, не е бил удовлетворен, дружествата правоприменници отговарят солидарно за това задължение. Държавите членки могат да предвидят ограничаване на тази отговорност до нетните активи, предоставени на всяко от дружествата, с изключение на дружеството, на което е прехвърлено задължението. Въпреки това те не са длъжни да прилагат този параграф, когато операцията по разделянето подлежи на контрол от съдебен орган в съответствие с [член] 23 и мнозинството кредитори, представляващи три четвърти от стойността на вземанията, или всеки клас кредитори на разделяното дружество са се съгласили да се откажат от солидарната отговорност на събрание в съответствие с член 23, параграф 1, буква в).

4. Прилага се член 13, параграф 3 от [Трета директива].

5. Без да накърнява правилата, уреждащи колективно упражняване на правата им, параграфи 1—4 се прилагат към облигационерите на дружествата, които участват в разделянето, освен ако разделянето е одобрено от събрание на облигационерите, когато националното законодателство предвижда такова събрание, или от всеки облигационер поотделно.

6. Държавите членки могат да предвидят, че дружествата правоприменници носят солидарна отговорност за задълженията на разделяното дружество. В този случай те не са длъжни да прилагат предходните параграфи.

7. Когато дадена държава членка съчетае системата на защита на кредиторите, установена в параграфи 1—5, със солидарна отговорност на дружествата правоприменници, както е посочено в параграф 6, тя може да ограничи тази солидарна отговорност до размера на нетните активи, предоставени на всяко от тези дружества“.

10 Член 15 от Шеста директива гласи:

„Законодателството на държавите членки определя датата, на която разделянето влиза в сила“.

11 Член 17, параграф 1 от същата директива предвижда следното:

„Разделянето има следните последици по право и едновременно:

а) прехвърляне към всяко дружество правоприменник на всички активи и пасиви на разделяното дружество както в отношенията между него и дружествата правоприменници, така и по отношение на трети лица. Прехвърлянето на активите и пасивите става в съответствие с разпределението, предвидено в плана за разделянето или в член 3, параграф 3;

б) акционерите на разделяното дружество стават акционери на едно или повече от дружествата правоприменници в съответствие с разпределението, установено в плана за разделянето;

в) разделяното дружество престава да съществува“.

12 Член 19 от посочената директива гласи:

„1. Законодателството на държавите членки може да съдържа правила за недействителност на разделянето само в съответствие със следните условия:

- а) недействителността трябва да бъде обявена със съдебно решение;
- б) разделянията, влезли в сила в съответствие с член 15, могат да бъдат обявени за [недействителни] само ако не е упражнен предварителен съдебен или административен контрол за тяхната законосъобразност, ако документите за тях не са съставени и сертифицирани в надлежна правна форма или ако бъде доказано, че решението на общото събрание е нищожно или унищожяемо според националното законодателство;
- в) производство за обявяване на недействителността не може да се образува след изтичането на шест месеца от датата, на която разделянето е влязло в сила спрямо лицето, което се позовава на недействителността, или ако [порокът е бил отстранен];
- г) когато е възможно отстраняване на порока, водещ до недействителност, компетентният съд дава на участващите дружества срок за това;
- д) решението за обявяване на недействителността се публикува по начина, предвиден в законодателството на всяка държава членка в съответствие с член 3 от [Първа директива 68/151/ЕИО на Съвета от 9 март 1968 година за съгласуване на гаранциите, които държавите членки изискват от дружествата по смисъла на член 58, втора алинея от Договора, за защита на интересите на съдружниците и на трети лица, с цел тези гаранции да станат равностойни на цялата територия на Общността (ОВ L 65, 1968 г., стр. 8; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 3)];
- е) когато законодателството на една държава членка допуска трети лица да оспорват съдебното решение, те могат да сторят това само в шестмесечен срок от публикуването на решението по начина, предвиден в Директива 68/151/ЕИО;
- ж) решението за прогласяване на недействителността не засяга действителността на задълженията, възникнали в полза или в тежест на дружествата правоприменици преди публикуването на решението и след датата, посочена в член 15;
- з) всяко дружество правоприменик отговаря за своите задължения, възникнали след датата на влизане в сила на разделянето и преди датата, на която е публикувано решението за обявяване на недействителността. Държавите членки могат за предвидят, че тази отговорност се ограничава до размера на дела от нетните активи, прехвърлени на дружеството правоприменик, в тежест на което са възникнали задълженията.

2. Чрез дерогация от параграф 1, буква а) законодателството на дадена държава членка също може да предвижда, че недействителността на разделянето се постановява от административен орган, ако това решение подлежи на обжалване пред съд. Букви б), г), д), е), ж) и з) се прилагат по аналогия за административния орган. Производство за обявяване на недействителността не може да се образува след изтичането на шест месеца от датата, посочена в член 15.

3. Предходните разпоредби не засягат действието на законите на държавите членки относно недействителността на разделяне, която е обявена след упражняването на контрол, различен от предварителен съдебен или административен контрол за законосъобразност“.

13 Членове 2—19 от Шеста директива са част от глава I, озаглавена „Разделяне с цел придобиване“.

14 Глава II, член 21, параграф 1 от тази директива, озаглавена „Разделяне чрез учредяване на нови дружества“, предвижда:

„По смисъла на тази директива „разделяне чрез учредяване на нови дружества“ означава операцията, при която след прекратяване без ликвидация дадено дружество прехвърля на повече от едно новообразувано дружество всичките си активи и пасиви срещу предоставянето в замяна на акционерите на разделяното дружество на акции в дружествата правоприменици и евентуално на парична сума, която не надвишава 10 на сто от номиналната стойност на предоставените акции, или ако те нямат номинална стойност — от счетоводната им стойност“.

15 Съгласно член 22, параграф 1 от посочената директива, който също е част от глава II:

„Членове 3, 4, 5 и 7, член 8, параграфи 1 и 2, както и членове 9—19 от настоящата директива, се прилагат към разделянето чрез учредяване на нови дружества, без да се накърняват членове 11 и 12 от Директива 68/151/ЕИО. За тази цел изразът „дружества, които участват в разделянето“ се отнася до разделяното дружество, а изразът „дружества правоприменици“ се отнася до всяко новообразувано дружество“.

16 Член 25 от Шеста директива, който е част от глава IV и е озаглавен „Други операции, третирани като разделяне“, гласи:

„Когато законодателството на дадена държава членка разрешава извършването на една операция, посочена в член 1, без разделяното дружество да прекрати съществуването си, се прилагат глави I, II и III, с изключение на член 17, параграф 1, буква в)“.

Италианското право

17 Член 2503 от Codice civile (Граждански кодекс), озаглавен „Възражение от кредиторите“, гласи:

„Сливането може да се извърши не по-рано от шестдесет дни след последното от вписванията, предвидени в член 2502 bis, освен при съгласие на кредиторите на сливащите се дружества с вземания отпреди вписването или публикуването, предвидено в член 2501 ter, трета алинея, при удовлетворяване на кредиторите, които не са дали съгласието си или при депозиране на съответните суми в банка, освен ако докладът, посочен в член 2501 sexies, е изготвен за всички сливащи се дружества от една одиторска фирма, която гарантира на своя собствена отговорност съгласно член 2501 sexies, шеста алинея, че имущественото и финансовото състояние на сливащите се дружества правят ненужни гаранциите за защита на горепосочените кредитори.

Ако не е налице нито едно от тези изключения, кредиторите, посочени в предходната алинея, могат в рамките на шестдесетдневния срок да направят възражение. В този случай се прилага член 2445, последна алинея“.

18 Член 2504 quater от Гражданския кодекс, озаглавен „Недействителност на сливането“, предвижда:

„След вписването му съгласно член 2504, втора алинея, актът за сливане не може да се обяви за недействителен.

Това не изключва правото на обезщетение за вреди, които съдружниците или трети лица евентуално са претърпели от сливането“.

19 Член 2506 от Гражданския кодекс, озаглавен „Форми на разделяне“, гласи:

„При разделяне едно дружество прехвърля или цялото си имущество на няколко съществуващи или новообразувани дружества, или част от него евентуално само на едно дружество, и съответните акции или дялове — на своите акционери.

Разрешава се парично уравниване, ако сумата не надвишава 10 % от номиналната стойност на прехвърлените акции или дялове. Разрешава се също по единодушно съгласие някои акционери да получат акции или дялове в разделяното дружество вместо акции или дялове в някое от дружествата правоприменици.

При разделяне разделяното дружество може или да се прекрати без ликвидация, или да продължи дейността си.

Участието в разделяне се забранява за дружества в ликвидация, пристъпили към разпределяне на активите“.

20 Член 2506 ter, последна алинея, от Гражданския кодекс, озаглавен „Приложими разпоредби“, предвижда:

„Към разделянето се прилагат и член 2501 septies, член 2502, член 2502 bis, член 2503, член 2503 bis, член 2504, член 2504 ter, член 2504 quater, член 2505, първа и втора алинея, член 2505 bis и член 2505 ter. Всички отнасящи се до сливането разпоредби в посочените членове се прилагат и за разделянето“.

21 Член 2506 quater, последна алинея от този кодекс, озаглавен „Последици от разделянето“, гласи:

„Всяко дружество е солидарно отговорно, в рамките на действителната стойност на нетните активи, които са му прехвърлени или останали, за задълженията на разделяното дружество, които не са изпълнени от отговарящото за тях дружество“.

22 Член 2901 от посочения кодекс, който е част от раздел, озаглавен „Отменителен иск“, гласи:

„Кредиторът, дори когато вземането му е обвързано с условие или срок, може да поиска да бъдат обявени за недействителни спрямо него действията на разпореждане с имущество, с които длъжникът го уврежда, когато са налице следните условия:

- 1) длъжникът е знаел за увреждането, което действието е причинило на кредитора, а ако действието е извършено преди възникване на вземането, то трябва да е предназначено да застраши удовлетворяването на кредитора;
- 2) освен това, когато действието е възмездно, третото лице трябва също да е знаело за увреждането, а ако действието е извършено преди възникване на вземането — да е участвало в умишленото застрашаване на удовлетворяването на кредитора.

[...]“.

23 От член 2902, първа алинея от Гражданския кодекс следва, че кредиторът, в полза на когото е обявена недействителност на разпоредително действие на длъжника, което уврежда имуществото му, служещо за общо обезпечение на кредитора, може да започне срещу третите лица приобретатели производство за принудително изпълнение или обезпечително производство по отношение на имуществото, предмет на действието, което е обявено за недействително.

- 24 Накрая, от член 2903 от този кодекс следва, че отменителният иск се погасява с петгодишна давност, която започва да тече от извършване на действието.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 25 С нотариален акт от 16 септември 2009 г. Costruzioni Ing. G. Iandolo Srl прехвърля при разделяне част от имуществото си на I.G.I., учредено за целта със същия нотариален акт.
- 26 Тъй като считат, че вследствие на това разделяне Costruzioni Ing. G. Iandolo, което остава собственик само на поземлени имоти с ниска стойност, е изгубило значителна част от имуществото си, г-жа Cicenìa, г-н Di Pierro, г-н De Vito и г-н Raffaele подават искова молба пред Tribunale di Avellino (Първоинстанционен съд Авелино, Италия) срещу I.G.I. и Costruzioni Ing. G. Iandolo, в която твърдят, че са кредитори на последното. Ищците предявяват главен отменителен, или „Павлов“, иск на основание член 2901 от Гражданския кодекс за обявяване на акта за разделяне за недействителен спрямо тях. При условията на евентуалност искат Costruzioni Ing. G. Iandolo и I.G.I. да бъдат обявени за солидарно отговорни за задълженията на Costruzioni Ing. G. Iandolo на основание член 2506 quater от Гражданския кодекс.
- 27 С решение от 11 декември 2015 г. Tribunale di Avellino (Първоинстанционен съд Авелино) уважава главния иск на кредиторите и обявява за недействителна спрямо тях сделката за прехвърляне на имущество, която се съдържа в акта за разделяне, „що се отнася до посоченото в отменения акт имущество, което все още е притежание на I.G.I.“.
- 28 I.G.I. и Costruzioni Ing. G. Iandolo подават въззивна жалба срещу това решение пред Corte d'Appello di Napoli (Апелативен съд Неапол, Италия), като твърдят по-специално че предявеният от кредиторите Павлов иск е недопустим, тъй като възражението по член 2503 от Гражданския кодекс е единственият правен способ за защита, с който разполагат кредиторите на дружествата, които участват в разделяне, и че когато не е подадено възражение, последиците от разделянето стават окончателни по отношение на кредиторите. Освен това те твърдят, че член 2504 quater от Гражданския кодекс не допуска актът за разделяне да се обяви за недействителен, след като са били изпълнени формалностите по публикуване.
- 29 В това отношение запитващата юрисдикция посочва, че членове 2503, 2504 quater, 2506 ter и член 2506 quater, последна алинея от Гражданския кодекс транспонират в националното право членове 12 и 19 от Шеста директива.
- 30 По-конкретно запитващата юрисдикция отбелязва, че за прилагането на член 12 от тази директива, който се отнася до защитата на интересите на кредитори на дружествата, които участват в разделянето, с вземания, възникнали преди публикуването на плана за разделянето, италианският законодател е предвидил, че кредиторите с вземания, възникнали преди разделянето, имат право да възразят срещу разделянето в кратък срок. Също така е предвидил, че всяко дружество носи солидарна отговорност в рамките на действителната стойност на нетните активи, които са му прехвърлени или останали, за задълженията на разделяното дружество, които не са удовлетворени от дружеството, на което са прехвърлени. Накрая, той е предвидил, че ако актът за разделяне вече не може да се обяви за недействителен, съдружниците или третите лица имат право да бъдат поправени вредите, които евентуално са претърпели вследствие на разделянето.
- 31 Запитващата юрисдикция отбелязва също така, че за да се съобрази с член 19 от Шеста директива, който установява правила за недействителността на разделянето, италианският законодател е предвидил, че актът за разделяне не може да бъде обявен за недействителен след вписването му в търговския регистър.

- 32 Запитващата подчертава и че що се отнася до въпроса дали е допустим Павлов иск, предявен от кредитори на разделяно дружество, в практиката на съдилищата, които са инстанции по същество, има две противоположни течения.
- 33 Първото течение в съдебната практика приема такъв иск за допустим с мотива, че макар целта както на възражението по член 2503 от Гражданския кодекс, така и на отменителния иск по член 2901 от този кодекс е да се запази имуществото на длъжника като общо обезпечение за кредиторите, възражението и искът не могат да бъдат сравнявани. Така те се различават по лицата, които могат да ги предявят, по момента, в който могат да бъдат предявени, по сроковете, в които трябва да бъдат предявени, по това, че целта на отменителния иск е да се санкционира измама, и накрая, по техните последици.
- 34 Според второто течение в съдебната практика предявяването на отменителен иск от кредиторите на разделяното дружество не трябва да се допуска предвид целта на Шеста директива, която е последиците от разделянето да станат окончателни и необратими спрямо кредиторите в рамките на кратък срок с цел да се защитят интересите на многобройните засегнати от разделянето заинтересовани лица, различни от кредиторите на разделяното дружество.
- 35 В това отношение запитващата юрисдикция отбелязва, че защитата на правната сигурност на последиците от разделянето и на интересите на заинтересованите от разделянето лице може да се гарантира само ако не се допуска кредиторите, които не са прибегнали до средствата, предвидени в член 12 от Шеста директива, впоследствие да прибегват до други средства за защита на имуществото на длъжника, което им осигурява общо обезпечение. Така понятието „недействителност“ по член 19 от Шеста директива би трябвало да обхваща всички средства за защита, целящи да се установи, че разделянето не поражда последици по отношение на всички или по отношение на определени лица, като в последния случай това не зависи от действителността на разделянето.
- 36 Запитваща юрисдикция обаче подчертава, че член 12 от Шеста директива не изключва възможността за последващо прибегване до всякакво средство за защита на имуществото на длъжника като общо обезпечение за кредиторите и че в националното право съществуват определен брой разлики между иска за обявяване на недействителност и Павловия иск.
- 37 При тези обстоятелства Corte d'appello di Napoli (Апелативен съд Неапол, Италия) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Могат ли кредиторите на разделяното дружество, чиито вземания са възникнали преди разделянето и които не са предявили възражението по член 2503 от Гражданския кодекс (и следователно не са се възползвали от средството за защита, въведено в изпълнение на член 12 от [Шеста директива]), да предявят отменителен иск по член 2901 от Гражданския кодекс след извършване на разделянето, с цел то да бъде обявено за недействително спрямо тях и следователно в производството по принудително изпълнение да бъдат удовлетворени предпочитително пред кредиторите на дружеството правоприменик или дружествата правоприменици, както и да получат по-преден ред от самите съдружници в тези дружества?
- 2) Само до исковете относно действителността на акта за разделяне ли се отнася понятието „недействителност“, съдържащо се в член 19 от [Шеста директива], или и до исковете, с които, макар да не се засяга действителността на акта за разделяне, се иска обявяването му за непораждащ последици или непротивопоставим по отношение на определени лица?“

По преюдициалните въпроси

По приложимата директива

- 38 В преюдициалното запитване запитващата юрисдикция се позовава както на Шеста директива, така и на Директива (ЕС) 2017/1132 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2017 година относно някои аспекти на дружественото право (ОВ L 169, 2017 г., стр. 46), която, считано от датата си на влизане в сила 20 юли 2017 г., отменя Шеста директива. Като се има предвид, че всички разглеждани в главното производство факти са настъпили преди влизането в сила на Директива 2017/1132, се прилага Шеста директива.

По компетентността на Съда

- 39 Комисията изразява съмнения относно компетентността на Съда да се произнесе по настоящото преюдициално запитване, като счита, че спорът по главното производство не попада в приложното поле на Шеста директива, понеже само част от имуществото на Costruzioni Ing. G. Iandolo е прехвърлена на I.G.I.
- 40 Всъщност според Комисията от член 21, параграф 1 във връзка с член 2, параграф 1 от Шеста директива следва, че тази директива се прилага по отношение на разделянето чрез създаването на нови дружества само в хипотезата на прехвърляне на всички активи и пасиви на разделяното дружество.
- 41 От една страна, както посочва генералният адвокат в точка 43 от заключението си, от заглавието на Шеста директива е видно, че тя се отнася до разделянето на акционерните дружества. Също така от член 1 от тази директива във връзка с член 1, параграф 1 от Трета директива следва, че що се отнася до Италианската република, Шеста директива се прилага за акционерните дружества („società per azioni“). Costruzioni Ing. G. Iandolo и I.G.I. обаче не са акционерни дружества, а дружества с ограничена отговорност.
- 42 От друга страна, съгласно член 21 от Шеста директива разделянето чрез учредяване на нови дружества е операция, при която след прекратяване без ликвидация дадено дружество прехвърля на повече от едно новообразувано дружество всичките си активи и пасиви. Costruzioni Ing. G. Iandolo обаче е прехвърлило не всичките си активи и пасиви на няколко дружества, а само част от тях на едно дружество — I.G.I.
- 43 Ето защо разглежданата в главното производство операция по разделяне не попада пряко в приложното поле на Шеста директива.
- 44 Съгласно член 267 ДФЕС Съдът е компетентен да се произнеса преюдициално относно тълкуването на Договорите и на актовете на институциите на Европейския съюз. В рамките на установеното с тази разпоредба сътрудничество между Съда и националните съдилища само националният съд може да прецени — предвид особеностите на конкретното дело — както необходимостта от преюдициално решение, за да може да се произнесе, така и релевантността на въпросите, които поставя на Съда. Следователно, щом въпросите, поставени от националните съдилища, се отнасят до тълкуването на разпоредба на правото на Съюза, Съдът по правило е длъжен да се произнесе (решение от 31 май 2018 г., Ernst & Young, C-633/16, EU:C:2018:371, т. 29 и цитираната съдебна практика).
- 45 Прилагайки тази съдебна практика, Съдът многократно е приемал, че е компетентен да се произнесе по преюдициални запитвания относно разпоредби на правото на Съюза в случаи, в които фактите по главното производство не попадат пряко в приложното поле на правото на

- Съюза, но посочените разпоредби са приложими по силата националното право, което препраща към съдържанието им. В тези случаи, макар фактите по главното производство да не попадат пряко в приложното поле на правото на Съюза, неговите разпоредби са приложими по силата на националното законодателство, което съобразява уредбата на чисто вътрешни положения с предвиденото в правото на Съюза (вж. в този смисъл решения от 18 октомври 1990 г., *Dzodzi*, С-297/88 и С-197/89, ЕУ:С:1990:360, т. 37, от 17 юли 1997 г., *Leur-Bloem*, С-28/95, ЕУ:С:1997:369, т. 27 и 32 и от 15 ноември 2016 г., *Ullens de Schooten*, С-268/15, ЕУ:С:2016:874, т. 53).
- 46 Всъщност, когато националното законодателство съобразява правната уредба на чисто вътрешни положения с предвиденото в правото на Съюза, например за да се избегне дискриминация срещу гражданите на съответната държава или евентуално нарушаване на конкуренцията, или за да се осигури единно производство по отношение на сходни положения, е налице несъмнен интерес на Съюза от еднакво тълкуване на заимстваните от правото на Съюза разпоредби или понятия, независимо от условията на прилагането им, да се тълкуват еднакво, за да се избегнат последващи различия в тълкуването. Така тълкуването от Съда на разпоредби на правото на Съюза при чисто вътрешни положения е оправдано, тъй като по силата на националното право тези разпоредби са приложими пряко и безусловно, за да се осигури еднакво третиране на вътрешните положения и на положенията, уредени от правото на Съюза (решения от 21 декември 2011 г., *Cicala*, С-482/10, ЕУ:С:2011:868, т. 18 и 19 и от 21 ноември 2019 г., *Deutsche Post* и др., С-203/18 и С-374/18, ЕУ:С:2019:999, т. 37).
- 47 Когато е сезиран от национална юрисдикция във връзка с положение, което не попада пряко в приложното поле на правото на Съюза, Съдът не може — без друго указание от страна на тази юрисдикция освен това, че разглежданата национална правна уредба се прилага еднакво към положенията, уредени от разглежданите разпоредби на правото на Съюза и към изцяло вътрешните положения — да приеме, че преюдициалното запитване относно разпоредбите на това право е нужно на тази юрисдикция, за да реши висящия пред нея спор (вж. в този смисъл решение от 15 ноември 2016 г., *Ullens de Schooten*, С-268/15, ЕУ:С:2016:874, т. 54).
- 48 Конкретните обстоятелства, позволяващи да се приеме, че по силата на националното право разпоредбите на правото на Съюза са станали пряко и безусловно приложими, за да се осигури еднакво третиране на вътрешни положения и на положения, уредени от правото на Съюза, трябва да личат от акта за преюдициално запитване (решение от 20 септември 2018 г., *Fremoluc*, С-343/17, ЕУ:С:2018:754, т. 21).
- 49 За целта запитващата юрисдикция трябва да посочи, както изисква член 94 от Процедурния правилник на Съда, какво свързва висящия пред нея спор, макар и изцяло вътрешен, с правото на Съюза и прави исканото преюдициално тълкуване необходимо за решаването на този спор. Тези изисквания освен това са отразени в Препоръките на Съда на Европейския съюз към националните юрисдикции относно отправянето на преюдициални запитвания (ОВ С 380, 2019 г., стр. 1).
- 50 В случая запитващата юрисдикция, която е единствено компетентна да тълкува националното право в контекста на установеното с член 267 ДФЕС съдебно сътрудничество, уточнява, че с членове 2503, 2504 quater, 2506 ter и член 2506 quater, последна алинея от Гражданския кодекс, които страните по главното производство искат да бъдат приложени в разглеждания в това производство случай, са транспонирани в националното право с членове 12 и 19 от Шеста директива. Всъщност това следва, както отбелязва Комисията, от decreto legislativo n. 22 — Attuazione delle direttive n. 78/855/CEE e n. 82/891/CEE in materia di fusioni e scissioni societarie, ai sensi dell'art. 2, comma 1, della legge 26 marzo 1990, n. 69 (Законодателен декрет № 22 за транспонирането на Директиви 78/855/ЕИО и 82/891/ЕИО за сливанията и разделянията в съответствие с член 2, параграф 1 от Закон № 69 от 26 март 1990 г.) от 16 януари 1991 г. (GURI бр.19 от 23 януари 1991 г.).

- 51 От преюдициалното запитване също така следва, че по силата на член 2506 от Гражданския кодекс тези членове от Гражданския кодекс, които транспонират в националното право членове 12 и 19 от Шеста директива, се прилагат както към операциите по разделяне, с които дружество прехвърля само част от имуществото си на едно или няколко дружества, така и към операциите по разделяне, с които дружество прехвърля цялото си имущество на няколко дружества, и също така както към акционерните дружества, така и към дружествата с ограничена отговорност.
- 52 Следователно, като е транспонирал по този начин Шеста директива, италианският законодател е решил да приложи пряко и безусловно членове 12 и 19 от Шеста директива и към операциите по разделяне на дружества с ограничена отговорност, с които дружество прехвърля само част от имуществото си на друго дружество.
- 53 Освен това следва да се отбележи, че както Комисията признава в съдебното заседание, член 25 от Шеста директива, на който тя се позовава в писменото си становище, не забранява на националния законодател да приложи режима на разделяне по Шеста директива към операции по разделяне на дружества с ограничена отговорност, с които дружество прехвърля само част от имуществото си на друго дружество.
- 54 При тези обстоятелства следва да се приеме, противно на поддържаното от Комисията, че Съдът е компетентен да отговори на поставените от запитващата юрисдикция въпроси.

По допустимостта на преюдициалното запитване

- 55 I.G.I. Поддържа, че преюдициалното запитване е недопустимо, тъй като, в нарушение на изискванията на член 94 от Процедурния правилник, не съдържа описание на фактическата и правна обстановка, в която въпросите са поставени на Съда. Освен това I.G.I. и Costruzioni Ing. G. Iandolo изтъкват, че поставените въпроси са ирелевантни, като се има предвид, че всички вземания, които ответниците по главното производство са искали да защитят с предявяването на Павлов иск, са погасени по давност. В съдебното заседание Комисията също отбелязва, че ако тези вземания са действително погасени по давност, преюдициалното запитване е безпредметно и трябва да се приеме за недопустимо.
- 56 В това отношение следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика въпросите, които са свързани с тълкуването на правото на Съюза и са поставени от националния съд в нормативната и фактическата рамка, които той определя съгласно своите правомощия и проверката на чиято точност не е задача на Съда, се ползват с презумпция за релевантност. Съдът може да откаже да се произнесе по отправеното от национална юрисдикция запитване само ако е съвсем очевидно, че исканото тълкуване на правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора по главното производство, когато проблемът е от хипотетично естество или когато Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси (решение от 10 юли 2019 г., *Federal Express Corporation Deutsche Niederlassung*, C-26/18, EU:C:2019:579, т. 32 и цитираната съдебна практика).
- 57 Също от постоянната съдебна практика следва, че необходимостта да се даде тълкуване на правото на Съюза, което да е от полза за националния съд, изисква последният да определи фактическата и правна обстановка, в която се вписват поставените от него въпроси, или най-малкото да обясни фактическите хипотези, на които те се основават. Актът за преюдициално запитване трябва да посочва и конкретните причини, поради които националният съд си задава въпроси относно тълкуването на правото на Съюза и приема за

необходимо да отпрати преюдициални въпроси към Съда (решение от 19 декември 2018 г., Stanley International Betting и Stanleybet Malta, C-375/17, EU:C:2018:1026, т. 29 и цитираната съдебна практика).

- 58 В преюдициалното запитване запитващата юрисдикция описва в достатъчна степен правната и фактическата обстановка по главното производство и ясно обяснява, че отправените до Съда въпроси са необходими, за да се произнесе по въпроса дали предявеният пред нея Павлов иск е съвместим с правото на Съюза.
- 59 Освен това, с оглед на сведенията, предоставени от запитващата юрисдикция, която е единствено компетентна да тълкува националното право в контекста на установеното с член 267 ДФЕС съдебно сътрудничество, не може да се приеме, че отправените до Съда въпроси нямат връзка с действителността или с предмета на спора по главното производство, или че се отнасят до проблем от хипотетично естество.
- 60 Ето защо преюдициалното запитване е допустимо.

По първия въпрос

- 61 С първия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да установи дали член 12 от Шеста директива трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска след извършването на разделяне кредиторите на разделяното дружество, чиито вземания са възникнали преди разделянето и които не са използвали средствата за защита на кредиторите, предвидени в националната правна уредба в изпълнение на този член, да предявят Павлов иск, за да се обяви, че посоченото разделяне не поражда последици по отношение на тях, и да искат принудително изпълнение или налагане на обезпечение върху имуществото, прехвърлено на дружеството правопреемник.
- 62 Най-напред следва да се отбележи, че съгласно член 22, параграф 1 от Шеста директива, членове 12 и 19 от тази директива се прилагат към разделянето чрез учредяване на нови дружества по смисъла на член 21, параграф 1 от Шеста директива. О посочения член 22 следва, че за целта на прилагането им изразът „дружества, които участват в разделянето“ се отнася до разделяното дружество, а изразът „дружества правопреемници“ се отнася до всяко новообразувано дружество.
- 63 Член 12, параграф 1 от Шеста директива задължава държавите членки да предвидят подходяща система за защита на интересите на кредиторите на разделяното дружество, чиито вземания са възникнали преди публикуването на плана за разделянето и са с ненастъпил падеж към момента на това публикуване.
- 64 Член 12, параграф 2 от Шеста директива предвижда, че за целите на параграф 1 от този член държавите членки задължително предвиждат, че тези кредитори имат право да получат подходящи гаранции, когато финансовото състояние на разделяното дружество и на дружеството, на което ще бъде прехвърлено задължението в съответствие с плана за разделяне, правят необходима такава защита и ако кредиторите вече нямат такива гаранции.
- 65 Освен това от член 12, параграфи 3 и 6 във връзка с член 22, параграф 1 от Шеста директива следва, че държавите членки могат да предвидят новообразуваните дружества да отговарят солидарно за задълженията на разделяното дружество.
- 66 Вярно е, че Павловите иски не са сред предвидените в член 12 от Шеста директива средства за защита на кредиторите на разделяното дружество.

- 67 Както обаче отбелязва генералният адвокат в точки 59 и 60 от заключението си, използването на думата „задължително“ в член 12, параграф 2 от Шеста директива сочи, че този член предвижда минимална система за защита на кредиторите на разделяното дружество, що се отнася до вземанията, които са възникнали преди момента на публикуване на плана за разделяне и чийто падеж не е настъпил към този момент. Следователно посоченият параграф не е пречка държавите членки да предвидят допълнителни средства за защита на интересите на кредиторите, що се отнася до тези вземания.
- 68 Освен това от член 12 от Шеста директива не следва, че неприбягването до някое от средствата за защита на кредиторите, предвидени от националното законодателство в изпълнение на този член, е пречка те да използват средства за защита, различни от изброените в посочения член.
- 69 При тези обстоятелства, в светлината на посочената в осмо съображение от тази директива цел за защита на кредиторите, включително облигационерите и лицата, които имат други вземания към дружествата, участващи в разделянето, от евентуално засягане на техните интереси вследствие от извършване на разделянето, следва да се приеме, че член 12 от Шеста директива не изключва възможността кредиторите на разделяно дружество да предявят Павлов иск като разглеждания в главното производство, когато финансовото състояние на разделяното дружество и на дружеството, на което задължението ще бъде прехвърлено в съответствие с плана за разделянето, правят необходима такава защита. Последниците от този иск обаче не трябва да противоречат на целта на тази разпоредба.
- 70 В този контекст следва да се отбележи, че от самия текст на първия въпрос следва, че предявяването на Павлов иск като предвидения в член 2901 от Гражданския кодекс от кредитори на разделяно дружество им позволява в производството по принудително изпълнение да бъдат удовлетворени предпочително пред кредиторите на дружеството правоприменик или дружествата правоприменици, както и да получат по-преден ред от съдружниците в тези дружества. Като се има предвид, че разглежданата в главното производство операция по разделяне е разделяне чрез учредяване на ново дружество, използваният от запитваща юрисдикция израз „дружеството правоприменик или дружествата правоприменици“ трябва да се схваща като обозначаващ новообразуваното дружество или дружества.
- 71 Предвидената в член 12, параграф 1 във връзка с член 22, параграф 1 от Шеста директива минимална система за защита на кредиторите обаче се отнася до кредиторите на разделяното дружество, а не до тези на новообразуваните дружества или до съдружниците в тях, тъй като тези дружества не са съществували преди разделянето.
- 72 Освен това от член 12, параграф 4 от Шеста директива във връзка с член 12, параграф 3 от тази директива и с член 13, параграф 3 от Трета директива следва, че защитата на кредиторите на новообразуваните дружества и на кредиторите на разделяното дружество „може да бъде различна“.
- 73 Следователно член 12 от Шеста директива не изисква предвидената от държавите членки защита на кредиторите на новообразуваните дружества да е еквивалентна на тази на кредиторите на разделяното дружество.
- 74 Така от всички тези разпоредби може да се направи изводът, че извършената с Шеста директива минимална хармонизация на защитата на интересите на кредиторите на дружествата, участващи в разделянето, допуска в контекста на разделяне чрез учредяване на ново дружество, какъвто е случаят, разглеждан в главното производство, да се даде предимство на защитата на интересите на кредиторите на разделяното дружество.

75 С оглед на всички изложени по-горе съображения на първия въпрос следва да се отговори, че член 12 във връзка с членове 21 и 22 от Шеста директива трябва да се тълкува в смисъл, че допуска след извършването на разделяне кредиторите на разделяното дружество, чиито вземания са възникнали преди разделянето и които не са използвали средствата за защита на кредиторите, предвидени в националната правна уредба в изпълнение на посочения член 12, да предават Павлов иск, за да се обяви, че посоченото разделяне не поражда последици по отношение на тях, и да искат принудително изпълнение или налагане на обезпечение върху имуществото, прехвърлено на новообразуваното дружество.

По втория въпрос

76 С втория си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да установи дали член 19 от Шеста директива, който предвижда правила за недействителността на разделянето, трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска след извършването на разделяне кредиторите на разделяното дружество да предават Павлов иск, който не засяга действителността на това разделяне, а само позволява то да стане непротивопоставимо на тези кредитори.

77 Член 19 от Шеста директива предвижда правила за недействителността на разделянето. По-специално този член ограничава хипотезите на недействителност, установява кратък срок за позоваване на недействителността и предвижда, че когато е възможно отстраняване на порока, водещ до недействителност, на съответните дружества се дава срок за това.

78 Понятието „недействителност“ не е определено в Шеста директива.

79 При липсата на определение на това понятие, съгласно постоянната практика на Съда значението и обхватът му следва да се определят в съответствие с обичайния смисъл на използваната дума, като се държи сметка за контекста, в който тя е използвана, и за целите, преследвани от правната уредба, от която е част (решение от 26 юли 2017 г., Jafari, C-646/16, EU:C:2017:586, т. 73 и цитираната съдебна практика).

80 В обичайния си смисъл понятието „недействителност“ се свързва с искове, които са насочени към обявяване на недействителността на сделка, водят до нейното заличаване и пораждат последици по отношение на всички.

81 Това значение на понятието „недействителност“ се потвърждава от контекста на това понятие и от целите, преследвани с Шеста директива, както отбелязва генералният адвокат в точки 73—75 от заключението си.

82 Всъщност, що се отнася до контекста на посоченото понятие, следва да се отбележи, че член 19, параграф 1, буква б) от Шеста директива предвижда, че влезлите в сила разделяния могат да бъдат обявени за недействителни само в три хипотези, а именно ако не е упражнен предварителен съдебен или административен контрол за тяхната законосъобразност, ако документите за тях не са съставени и сертифицирани в надлежна правна форма или ако бъде доказано, че решението на общото събрание за одобряване на проекта за разделяне е нищожно или унищожяемо според националното законодателство.

83 В тези три хипотези на недействителност обаче са засегнати фактическият състав на разделянето и самото му съществуване. Следователно става въпрос за хипотези, които водят до заличаване на разделянето.

84 Що се отнася до целите, преследвани с Шеста директива, от единадесето съображение от Шеста директива следва, че законодателят на Съюза е счел, че за да се гарантира правна сигурност както в отношенията между дружествата, които участват в разделянето, така и в отношенията

между тях и трети лица и между съдружниците, случаите на недействителност трябва да бъдат ограничени, като се предвиди, че при възможност недостатъците винаги ще бъдат отстранявани, и като бъде ограничен срокът, в който може да се образува производство за обявяване на недействителността. Тази цел на Шеста директива, следвана в член 19 от същата, потвърждава, че недействителността на разделяне поражда последици по отношение на всички.

- 85 Както обаче отбелязва генералният адвокат в точка 79 от заключението си, докато искът за обявяване на недействителност цели да санкционира неспазването на фактическия състав на акта за разделяне, целта на Павлов иск като на разглеждания в главното производство е само защитата на кредиторите, чиито права са били накърнени от разделянето.
- 86 Всъщност от акта за преюдициално запитване следва, че Павловият иск, предявен от ответниците в главното производство на основание член 2901 от Гражданския кодекс, позволява само да се обявят за непротивопоставими по отношение на тях съответното разделяне и конкретно — прехвърлянето на някои посочени в акта за разделяне имоти. Този иск не засяга действителността на това разделяне, не води до заличаването му и не поражда последици по отношение на всички.
- 87 Ето защо посоченият иск не се обхваща от понятието „недействителност“ по член 19 от Шеста директива.
- 88 С оглед на всички изложени по-горе съображения на втория въпрос следва да се отговори, че член 19 във връзка с членове 21 и 22 от Шеста директива, който предвижда правила за недействителността на разделянето, трябва да се тълкува в смисъл, че допуска след извършването на разделяне кредиторите на разделяното дружество да предявят Павлов иск, който не засяга действителността на това разделяне, а само позволява то да стане непротивопоставимо на тези кредитори.

По съдебните разноски

- 89 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (втори състав) реши:

- 1) Член 12 във връзка с членове 21 и 22 от Шеста директива 82/891/ЕИО на Съвета от 17 декември 1982 година, приета на основание член 54, параграф 3, буква ж) от Договора, относно разделянето на акционерните дружества, изменена с Директива 2007/63/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 г., трябва да се тълкува в смисъл, че допуска след извършването на разделяне кредиторите на разделяното дружество, чиито вземания са възникнали преди разделянето и които не са използвали средствата за защита на кредиторите, предвидени в националната правна уредба в изпълнение на посочения член 12, да предявят Павлов иск, за да се обяви, че посоченото разделяне не поражда последици по отношение на тях, и да искат принудително изпълнение или налагане на обезпечение върху имуществото, прехвърлено на новообразуваното дружество.**

- 2) Член 19 във връзка с членове 21 и 22 от Директива 82/891, изменена с Директива 2007/63, който предвижда правила за недействителността на разделянето, трябва да се тълкува в смисъл, че допуска след извършването на разделяне кредиторите на разделяното дружество да предявят Павлов иск, който не засяга действителността на това разделяне, а само позволява то да стане непротивопоставимо на тези кредитори.

Подписи